

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Banker 5

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 21. Stockholm den 22 Maj 1913 6:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningsfid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1913, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	--	--

Folkpensioneringen.

Det särskilda riksdagsutskott, som behandlat regeringens pensionsförsäkringsförslag, har nu af lämnat sitt betänkande till riksdagens kamrar. De ifråga om kvinnornas ställning mest anmärkningsvärda ändringar, som af utskottet vidtagits i regeringsförslaget, äro följande:

Med afseende på pensionsavgifterna har utskottet, med bibehållande af den k. propositionens grundavgift af 3 kr. (kommittén hade som bekant 2 kr.), infört en ny grupp. Grupperna och avgifterna äro: under 500 kr. 3 kr., 500—800 kr. 5 kr., 800—1,200 kr. 8 kr., 1,200 kr. och därutöfver 13 kr.

Propositionen hade antagit lika pensionsprocent (30 procent af samtliga avgifter) för man och kvinna, detta vunnet genom ett direkt statsbidrag af halfannan million för att höja kvinnornas pensioner. Utskottet har återgått till olikhet: 30 procent för man, 24 proc. för kvinna (kommittén hade 30 och 23 proc.).

Rörande pensionstilläggen hade kommittén föreslagit den inkomstgräns, öfver hvilken intet pensionstillägg skulle få åtnjutas, till 300 kr. för man, 250 för kvinna. Detta hade i propositionen bibehållits, men utskottet har höjt kvinnornas inkomstgräns till 280 kr. Högsta pensionstillägget blir sålunda 150 kr. för man och 140 för kvinna.

Barnpensioneringen, som icke förekom

i kommittéutlåtandet men väl i en reservation och därefter, i modifierad form, i propositionen, utelämnas af utskottet hufvudsakligen på grund däraf, att densamma sammanhänger med en hel del frågor, hvilka ännu icke nått sin lösning i vårt land.

Beträffande pension på grund af frivilliga avgifter har utskottet föreslagit åtskilliga förändringar. Maximiafgiften har bestämts till 30 kr., i stället för att propositionen, stödd på kommittéförslaget, hade en afgift proportionell mot åldern. Utskottet höjer den för alla lika pensionen från $1\frac{1}{3}$ till $1\frac{1}{2}$ procent af afgiftens belopp för hvarje helt år, som förflutit efter afgiftens erläggande. Kvinnas pension bestämmes till $\frac{5}{6}$ af mans, i stället för att som i propositionen pensionen gjordes lika förmedelst ett särskildt statsanslag till kvinnornas båtnad.

En hufvudstadstidning har för någon tid sedan i en artikel, rubricerad "Resignation", med glad tillfredsställelse konstaterat, att motståndarna till föreliggande förslag om ålderdomspensionering knappast hoppades att riksdagen skulle afslå densamma. Måhända kan en anspråkslös förhoppning att beslut om svenska folkets ålderdomspensionering skall mottagas med resignation äfven omfatta andra än de opponenter, som framträdt. Måhända blir resignationen allmän! Att förverkligandet af en af vår tids största sociala tankar skulle kunna ske under former, som

rent af väckte genuin tillfredsställelse på något håll, ingår tydligen ej i konjunkturpolitikens fordringar.

Af drastisk verkan blir en sammanställning af krafvet att en obligatorisk folkförsäkring i största möjliga mån skall vara en hjälp till självhjälp med den öfverväldigande roll som försörjningsprincipen spelar inom förslaget. Eller om man sammanställer den åskådning, som inom folkförsäkringens ram vill uttrycka principen: en för alla, alla för en med förslagets utsöndrande af kvinnorna i en särskild riskklass med mindre förmåner, ehuru inga andra distinktioner mellan olika befolkningsgrupper förekomma! Eller om man begrundar å ena sidan alla tal om "mannen-försörjaren", å andra de svenska männen-försörjarnas svikande af plikten att inom ålderdomspensioneringen stå solidariska med sina änkor, sina mödrar, sina döttrar och systrar. Det blir ju förmånligare för männen, om kvinnorna stå för sig själfva och för hvarandra! Och sist men icke minst, hvilken löjväckande kontrast mellan alla haranger om den gifta kvinnans betydelse — "Sveriges framtid beror af våra bondhustrur" har ju en riksdagsprofet förkunnat — och samtliga hustrurs placering i den lägsta pensionsklassen oberoende af respektive mäners "stånd och villkor". I den af öfverdirektör L. Widell verkställda statistiska utredningen om politisk rösträtt för kvinnor heter det om kvinnorna i de nordiska länderna, att en följd af deras "dåliga giftermålschanser måste blifva, att kvinnorna i stor utsträckning nödgas söka sin utkomst genom eget arbete, då de icke kunna blifva försörjda på det för dem naturligaste sättet som gifta." (Kursiveringen gjord af artikelförfattaren.) De gifta kvinnorna anses således icke "lefva af eget arbete". Möjligen ännu befintliga illusioner om att de gifta kvinnornas arbete inom hemmet tillerkännes något nämnvärdt ekonomiskt värde torde emellertid nu genom ålderdomspensioneringen — om förslaget går igenom — komma att skingras. Det är underbart att exempelvis skärskåda de för Sveriges framtid så viktiga, men ekonomiskt mindrevärda bondhustrurnas lif och gärning under ålderdomspensioneringsförslagets synvinkel! Lika underbart som hr Widells likhetstecken mellan "gift" och "försörjd" — då tusentals gifta kvinnor t. o. m. finnas ute på arbetsmarknaden. Som försörjningsanstalt betraktadt har äktenskapet aldrig för det stora flertalet erbjudit tillfredsställande garantier. Nu blir genom ålderdomspensioneringen, om detta förslag går igenom, gifta kvinnor utan egen inkomst ställda s ä m s t a f a l l a.

När detta läses har troligen de politiskt omyndiga kvinnornas målsmän inom representationen redan afgjort denna fråga, som icke blott materiellt utan äfven ideellt är af den största betydelse för kvinnorna.

Kongressen i Paris 1913.

Hvad det är roligt att ha främmande, men hvad det är för ett besvär! Så tycker nog Frankrikes Conseil National des Femmes i dessa dagar, då till och med dess ringaste medlem har sin lista fullskrifven af allt som skall göras och uträttas innan kongresstimman slår och gäster ifrån världens alla kanter inträffa i Paris för att delta i den Internationella Kvinnokongressen 2—8 juni 1913.

Conseil Nationals sektioner arbeta för högtryck, hvar på sitt håll. Dess energiska och outröttliga ledarinnor glömma våren och försommarsäsongens lockelser för åligganden i framåtskridandets tjänst, som ofta hålla dem kvar vid nattlampan till alltför sena timmar. Det är i år andra gången en internationell kvinnokongress samlas i Paris.

Som bekant var det år 1900 Mrs Wright Sewall öfvertalade de två franska föreningarna "Congrès des oeuvres et institutions féminines" och "Union de la condition et des droits de la femme" att sluta sig till det Internationella Kvinnoförbundet bildadt i Washington 1888. Redan 1906 ordnade därefter Conseil National, som då blifvit ett sammanhållande band mellan Frankrikes kvinnoföreningar, och i hvilket hvarje sådant förbund med humanitära intressen kan ingå, det Internationella Kvinnoförbundets exekutivmöte hos sig i Paris.

Detta år ägde Conseil National endast 4 sektioner, nu äger det 8 (lagstiftning, uppfostran, hygien, fattigvård, arbete, rösträtt, fred och vetenskap, konst, litteratur), och af denna anledning hoppas man inom ledarehåll, att prestationerna i år skola minst kunna fördubblas.

Programmet ser äfven ståtligt ut. Den 2 juni blir invigningsfest i Sorbonne, hvarvid Frankrikes inrikesminister M. Klodz presiderar. Samma afton mottages hela kongressen hos M:me Jules Siegfried, ordföranden i Conseil National. Under M:lle Sarah Monods tid var M:me Siegfried v. ordförande; värderad för sitt klara hufvud och goda hjärta valdes hon enhälligt i december förlidet år efter M:lle Monods död till hennes efterträdare.

M:me Siegfried har igångsatt och leder en mångfald välgörenhetsföretag. Tack vare henne få årligen många tusen små fattiga stackare, hvilka af vatten och luft icke känna annat än rännstenar och automobilångor i Paris förstäder, komma ut och andas hälsa och krafter vid skog och sjö. Mödrar, öfveranstängda af hushållsbekymmer och barnsångar, ha genom henne funnit hvilohem på landet, ofta beläget i närheten af den bygd, där barnen vistas i skolofskolonin; fabriksarbeterskor, för hvilka M:me Siegfried bildat flerfaldiga klubbar, vända sig i arbetslöshetens tid med bön om hjälp — sällan ohörd — till sin varmt afhållna beskyddarinna.

Kongressprogrammet gömmer vidare i sitt rika sköte löften om en utfärd till Fontainebleau, en mottagning hos utrikesministern Pichon och en presentation hos republikens president, M. Poincaré med "gemål".

Afsiktligt har jag framlagt alla nöjen — vanligtvis

Annonsera i DAGNY!

lika nyttiga som angenäma — före arbetsordningen, af fruktan att dess proportioner kunna verka afskräckande i sin omfattande bredd! Ty förhandlingstiden är rundligt tilltagen, arbetet börjar alla dagar kl. 9 f. m. i Salle des Ingénieurs-civils (rue Blanche) samt pågår till kl. 6 e. m. med två timmars uppehåll för frukost. Kongressdeltagare erhålla 50 % rabatt på alla järnvägslinjer, och kommitterade skaffa på begäran bostäder och måltidsinackordering till billigt pris.

Till slut måste jag äfven säga ett ord om M:me Avril de S:te Croix, Conseil Nationals generalsekreterare. Finns det någon, som i ordets fulla bemärkelse arbetar för kongressen, så är det hon.

"Kongressen", sade nyligen någon till mig, "det är M:me Avril, M:me Avril är kongressen!" Ifrån sitt vackra hem vid Place de Trocadéro ger hon ut tidningen "L'action féminine". Två skrifmaskiner klappa där dagen lång, kommittéer sammanträda och aflösa hvarandra. Utlandskorrespondensen anländer dit. Journalister söka där uppgifter i M:me Avrils rikhaltiga och väl katalogiserade bibliotek.

Hvem i öfrigt, som intresserar sig för kvinnorörelsen, känner icke M:me Avril de S:te Croix, hon, den vackra, ädla damen, som syns på kongresser i Paris, London, Madrid, Berlin, Rom m. fl. ställen! Att se M:me Avril är en ögonfägnad, att höra henne tala en tjusning. Orden falla som kristallklara droppar. Kunskapsrik, snabbtänkt, med en gloria af geni kring allt hvad hon säger, blir hennes smala, välformade ansikte, karaktäristiskt i sina skarpa, något härjade drag, förändrigadt, förhärligadt, då hon hunnit så långt i sitt tal, att lidelsen, som hon annars synes fullständigt behärska, tränger fram i de mörka, djupa ögonen. Samhällets mest vanlottade, mest förtrampade, prostitutionens kvinnor, är det M:me Avril särskildt tagit sig an. Huru förebrår hon icke dem, som lyckliga sitta i hvad hon kallar deras "elfenbenstorn", obekymrade om nöden bland dem som lida, särskildt de, som förtvina i prostitutionens elände, och huru offerar hon icke sig själf och sina krafter, tyvärr ansträngda af en svag hälsa, för att rädda de modlösa.

I Auteuil har M:me Avril upprättat ett hem åt sådana kvinnor, en fristad, där hvar och en känner sig trygg, upplyftad och tacksam vid tanken att någon finns, som kan och vill hjälpa i ord och handling.

Förutom en mångfald tidningsartiklar och broschyrer har M:me Avril utgifvit "Feminismens historia", ett utomordentligt gediget och väl genomtänkt verk.

Kvinnorörelsens förkämpar i Frankrike äro intressanta personligheter. Jag skulle vilja skizzera alla dem, som jag hört och känner. Men af fruktan att trötta nämner jag ännu blott den "unga" sjuttioåringen, M:me d'Abbadie d'Arrast, som med sin lilla mössa på gråsprängda nacken är med öfverallt, där hon bäst behöfs.

Det är tack vare henne som senaten till slut upptog och behandlade den 1912 voterade lagen om "la recherche de la paternité."

M:me d'Abbadie d'Arrast är president i lagstiftnings-

sektionen och är för tillfället sysselsatt med att arbeta för att en lag mot pornografiska affischer och tidningsannonser blir antagen.

Paris i april 1913.

Elsa G. Nordin.

Från Serbien och Rumänien.

Madame Milka Youlovitch är ordförande i Serbiens L. K. P. R., en ny förening, som bildades 1909 och hvar till då alla i Serbien existerande kvinnoföreningar anslöto sig. Ty med undantag af ägandet af politisk rösträtt intaga Serbiens kvinnor en särdeles gynnsam ställning och äro i besittning af nästan samma rättigheter som männen. Handelsskolorna stå öppna för dem, det kvinnliga lycéet är fullt jämställt med gosskolorna, och afgångsbetyg berättigar äfven de kvinnliga studenterna till inträde vid universiteten. För 21 år sedan fingo kvinnor tillträde till landets högskola och studera numera vid alla fakulteter. I Serbien finnas sex kvinnliga läkare, nästan alla med statstjänster, en kvinnlig ingenjör och flera som tagit juridisk examen. De äro ej utestängda från någon civil befattning, och regeringen är så angelägen att befordra kvinnornas framåtskridande, att det såväl från undervisningsministeriet som från utrikesministeriet årligen utdelas stipendier till kvinnliga studerande utomlands. Därtill kommer, att de serbiska kvinnorna äro ifriga patrioter. Det var kvinnorna, som under 500 år underhöll de nationella idéerna, medan landet vantrifdes under turkiskt välde.

Som vi veta har en F. K. P. R. äfven bildats i Rumänien, ehuru detta land ännu ej är anslutet till Internationella Alliansen. En af dem, som förnämligast befordrat denna förenings bildande, är Mr Alexander de Stourdza, som för ej länge sedan hållit en serie föreläsningar i Sorbonne.

Mr de Stourdza ifrar i synnerhet för tvenne reformer:

1:o Att gifta kvinnor skola äga rätt till det de själfva förtjäna och

2:o att kvinnor, som studerat juridik och äga de nödiga kvalifikationerna, må få praktisera som advokater.

För närvarande få rumäniska kvinnor praktisera som läkare och apotekare, men icke som advokater.

Annars äga såväl gossar som flickor i Rumänien tillträde till statens undervisningsanstalter, till och med till universitetet. Statens civillag daterar sig från 1864 och hade då till stor del till sin förebild i den ryktbara Code Napoléon med modernare tillägg från Belgiens och Italiens civillagar.

Dock måste man säga, att det efter femtio år bör finnas fog för reformer, och särskildt måste det påpekas, att Rumäniens hygieniska förhållanden icke synas vara goda, emedan 80,000 barn under fem år dogo år 1903.

Ellen Wester.

Ny kvinnoprotest i pensioneringsfrågan.

Med anledning af särskilda utskottets nu färdiga utlåtande i pensioneringsfrågan ha Fredrika-Bremer-Förbundet, Svenska Kvinnornas Nationalförbund, Sveriges Folkskolläraryrkesförbund, Föreningen G. C. I., Föreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt i Stockholm, Föreningen af Kvinnor i Statens tjänst, Hvita Bandet, Kristliga Föreningen af Unga Kvinnor Centralföreningen, Kvinnliga Kontorist- och Expeditionsföreningen, Kvinnoklubben, Moderata Kvinnoförbundet, Socialdemokratiska Kvinnokongressens Verkställande Utskott, Stockholms Socialdemokratiska Kvinnors Samorganisation, Stockholms Lokalförbund af Svenska Skolköksläraryrkeskvinnornas Förening och Södra Kristliga Föreningen af Unga Kvinnor, de femton kvinnoföreningar, som tidigare gemensamt framträdde mot kommittéförslaget i hvad det rör kvinnorna, enat sig om följande protestuttalande.

Undertecknade femton kvinnosammanslutningar med skilda verksamhetsfält och olika politisk åskådning vilja härmed uttala en gemensam protest mot det af riksdagens särskilda utskott framlagda förslag till lag om allmän pensionsförsäkring.

Vi protestera mot att särbestämmelser för kvinnorna, hvarigenom de tilldelas en sämre ställning än männen, fortfarande kvarstå såväl i afseende på afgiftspensionen som pensionstillägget, i stället för att, som i andra länder, alla försäkrade borde utgöra en enda "riskklass" och erhålla samma pension efter en på försäkringstekniska grunder fastställd procent. Det är enligt vår uppfattning orättfärdigt, att full solidaritet mellan alla ej lagts som grundval för försäkringen. Genom utskottets förslag är t. ex. mannen — försörjaren enligt lag — icke solidarisk med sin hustru. Med änkorna få de själförsörjande ogifta kvinnorna ikläda sig solidaritet; männen äro solidariska endast med hvarandra.

Vidare kvarstår den orättvisan gent emot den gifta kvinnan, att till grund för hennes försäkring icke lägges viss del af makarnas gemensamma inkomst, utan hustrun skall alltid, oberoende af denna, tillhöra lägsta afgiftsklassen, hvilken efter utskottets förslag till afgiftsklasser torde bli hufvudsakligen en kvinnoklass, främst en de gifta kvinnornas klass. Detta förhållande är säkerligen ej ägnadt att höja aktningen för det giftaståndet, ej heller för kvinnan i egenskap af maka, mor och hemmets vårdarinna. Hvarje åtgärd, som minskar familjens betydelse, minskar ock nationens moraliska motståndskraft.

Vi protestera äfven mot att kvinnan för sina frivilliga insättningar skulle årligen få endast fem sjättedelar af hvad mannen får för sina.

Af de medel, som efter samma norm uttagas af de skattskyldiga, oberoende af kön, samt af inkomsterna från en af Sveriges naturliga tillgångar skulle kvinnan såsom pensionstillägg tilldelas mindre belopp än mannen. Äfven om denna skillnad något minskats i utskottets förslag, har dock vår hemställan, att samma belopp skulle fixeras för de inför arbetsförmåga lika ställda kvinnorna och männen, icke vunnit utskottets tillstyrkan.

Dessutom beklaga vi, att utskottet bibehållit regeringsförslagets grundprincip att låta hufvudparten af försäkringen utgöra en efter behof utgående försörjning.

I en skrifvelse till riksdagens särskilda utskott hafva vi framfört våra önsknings i denna fråga. I resolutioner, fattade på möten landet rundt, inom kommunala korporationer samt i pressen ha af kvinnor samma synpunkter framhållits. De från medbestämmanderätt utestängda kvinnorna ha alltså begagnat sig af alla de utvägar, som stått dem till buds för att vinna beaktande för sina kraf i denna för kvinnor som för män lika vitala fråga.

Djupt beklagande att särskilda utskottet tagit så föga hänsyn till denna vår klart uttalade mening, vädja vi till riksdagen att beakta våra rättmätiga kraf vid fattandet af ett beslut, som under oöfverskådlig framtid blir af bestämmande betydelse för nationen.

Ett egendomligt litet rike.

Helt nyligen har någon återigen fäst uppmärksamheten på förhållandena på ön Man, där kvinnor som bekant äga rösträtt liksom männen. Det meddelas bland annat:

"För åttio år sedan*) såldes hela det lilla urgamla kungariket till England af dess härskare hertigen af Athol, men fortfarande styres det af sina egna lagar och har sitt eget parlament, hvars underhus heter the house of keys. Medlemmarna här af plägade väljas på lifstid efter en komplett feodal valmetod, till dess en ny vallag genomfördes i senare tid. Nu väljes medlemmarna af folket, män och kvinnor, och det har ej försports hvarken menliga följder här af eller någon annan särskild följd af att kvinnorna äga medborgerliga rättigheter. Man måste säga, att innevanarna på Man på det hela taget äro flitiga, fredliga och laglydiga. Järnvägstjänstemännen, grufarbetarna eller andra ha aldrig bragt oro, nöd och sorg öfver sitt land genom strejker. Medlemmarna af the house of keys ha ej ännu röstat för högre eller lägre arvoden åt sig själfva, och man är hvarken tvungen att försäkra sitt eget lif eller någon annans, om man ej själf vill. Den som är trött på ett illa regeradt, af strejker hemsökt land, där skatter och lefnadsomkostnader ständigt ökas till stor svårighet för folk med små inkomster, kan ej göra bättre än att bosätta sig på ön Man. Och politici, anti-suffragister och äfven oresonliga suffragetter behöfva endast göra besök på ön Man för att studera kvinnorösträttens verkningar i första hand."

*) I Nordisk familjebok berättas angående ön Mans historia, att denna först ömsom lydde under Skottland och Wales och sedan jämte Hebriderna var ett norskt skattland, till dess den år 1266 afträdde af Magnus Lagaböte till Alexander III af Skottland. Efter dennes död ställde sig manmännen under engelskt skydd. År 1406 gafs Man som evärdligt län åt Sir John Stanley och hans arvingar, hvilka innehade den först under titel af konungar och sedan af lorder till 1765, då den genom köp öfvergick till engelska kronan. (Således olika uppgifter angående året för försäljningen.)

Från Octavia Hills verksamhetsfält.

En af Londons äldsta stadsdelar är Southwark, lokalt kallad The Boro'. Under flera hundra år var det ett samhälle för sig, skildt från det egentliga London norr om floden. Det var Shakespeare-tidens glada "Surrey-side", som puritanerna sågo snedt på och predikade emot och där allehanda förnöjsamma förströelser väntade Londonbon, som lät ro sig öfver. Under 17:e och 18:e århundradena vann The Boro' en mindre hedrande ryktbarhet såsom tillhåll för vagabonder och tjuvar. Bysättningshäktet, Marshalsea, från hvilket Dickens hämtat stoff till så många skildringar, var medelpunkten för dessa karaktärer, och ehuru fängelset för länge sedan jämnats med marken, har trakten ännu ej blifvit helt och hållet reformerad. Där finnes ännu gränder, dit poliserna gå två och två och där religionens förkunnare endast äro välkomna om de anses "värda något".

En sådan gränd fanns för mindre än 25 år sedan vid en viss gata; husen voro små, halfförfallna, med trasiga tak och tillstoppade afloppsror. Hyresgästerna skötte sig själfva lika illa som sina lägenheter, dryckenkap och slagsmål florerade nästan ohindradt. Men här har nu en genomgripande förändring genomförts. Den sista stora striden i denna gränd utkämpades af främlingar, som drogo in där till "infödingarnas" djupa förbittring. Husen äro nu rena och i godt skick, de små trädgårdarna bakom äro ej längre skräphögar, utan kunna uppvisa små rader af plantor och blommor, ja man odlar rent af ibland bönor — på tio minuters afstånd från St. Paulskatedralen. Hyresgästerna ha naturligtvis vunnit ofantligt på dessa materiella förbättringar, och i många fall ha de bidragit själfva därtill, men den metod, efter hvilken de genomdrifvits, är ingalunda lätt. Denna samma metod prövas nu i många delar af London; i dess arbetarekvarter, dessa långa gator af små hus hopgyttrade i oändliga sträckor, kan man öfverallt träffa på små oaser af omsorgsfullt vårdade byggnader, där hyresgästerna få hjälp, omvårdnad och uppmuntran. Deras historia är historien om en ädelsinnad och oförskräckt kvinnas lifsverk.

Det är Octavia Hills namn, som för alltid kommer att vara förknippadt med denna reform inom Londons fattigaste bostäder. Det var en reform, som bottnade i det praktiska, ty den började som en förbättring och reglering af affärsförhållandet mellan hyresvärd och hyresgäster. Octavia Hill var, då första tanken på ett dylikt experiment väcktes hos henne för mer än ett halft sekel sedan, en helt ung flicka, klarsynt och varmhjärtad. Hon hade på nära håll sett och upprörts öfver smutsen och eländet i några gränder i Marylebone-distriktet i London. Hyresgästerna lefde under bedröfliga villkor och sjönko blott hastigt lägre och lägre. Hon insåg, att detta olyckligtvis icke var någonting enastående, att det naturligtvis fanns en ofantlig mängd fattiga, som i lika hög grad behöfde omvårdnad och

godt inflytande, men hon beslöt koncentrera sina ansträngningar på dessa två gränder. Hon förstod, att hon måste ha en viss makt öfver folk af denna klass för att kunna gifva en verksam moralisk stimulus, och för att vinna denna makt beslöt hon att söka få förvaltningen af husen, där de bodde, om hand. Det är alltid en ömtålig sak att tränga in i andras hem, äfven om man är besjälad af den varmaste önskan att hjälpa och vet att ens hjälp behöfves. Kommer man däremot med ett definitivt ärende, som om och om igen för en inom samma familjs dörrar, är vägen till förtroende snart funnen. Det var från detta Octavia Hill utgick. Med beredvillig och varmhjärtad hjälp af John Ruskin, konstkritikern och författaren, blefvo husen i de båda gränderna inköpta och öfverlämnade i Octavia Hills vård. Ruskin riskerade omkring 3 000 pund i detta företag och var beredd på att förlora hela summan. Men han påpekade för miss Hill, att om planen kunde handhåvas så att den betalade sig, skulle dess verkliga gagn vara mångdubbelt större såsom bevis för att en arbetare bör vara i stånd att regelbundet betala sin egen bostad samt att det nedlagda kapitalet borde gifva en skälig ränta.

Nu lät man hyresgästerna förstå, att hyran måste betalas punktligt och att afsiktlig vårdslöshet och okynigt tillfogad skada icke skulle tolereras. Hygieniska reparationer vidtogos, så att bostäderna nu åtminstone blefvo beboeliga. Andra förbättringar skule hyresgästerna förtjäna genom godt uppförande. Vårdens plikt mot sina hyresgäster är att styra jämnt och rättvist, hyresgästens första plikt är punktligt betalande af hyran. Vårdslösa värdar kunna låta de fattiga sätta sig i skuld för hyror till oväntadt stora belopp, med den naturliga följden att deras ekonomi blir hopplöst intrasslad för all framtid. Miss Hill hade framgång med båda sidorna af sitt experiment — företaget betalade fem procent på det utlagda kapitalet, och gränderna förändrades ofantligt till det bättre genom närvaron af en kvinna, som hade sympati för de fattiga och betraktade dem icke blott som hyresgäster och gäldenärer, utan som mänskliga varelser med samveten att väcka och hjärtan att vädja till.

Naturligtvis tog pånyttfödelsen tid; man aflägsnar icke alla fläckar från människors karaktärer genom att hvilimma väggarna i deras rum; men den obligatoriska punktligheten i hyresbetalningen tycktes väcka till lif känslan af andra plikter, som förut försummats. Kvinnor, som icke hade skurat sina golf på månader, skändes att se gränslinjen mellan sina golf och förstugan, då den senare hade skurats på värdinnans befallning, och så började renligheten få insteg. Barn, som hittills försummats, skickades till trasskolan; flickor, som voro gamla nog att börja arbeta, fingo hjälp till utstyrsel och sändes i tjänst, om de själfva genom sina egna ansträngningar visade sig värda denna hjälp. Detta var alltid miss Hills plan: punktligt uppfyllande af plikter å båda sidor och belöningar för de hyresgäster som förtjäna det.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

Ruskins företag följdes af många andra. Flera personer, som voro intresserade af arbetet för de fattiga, köpte gamla hus, som reparerades, eller tomter, där arbetarebostäder uppfördes, och överlämnade dem åt miss Octavia Hills ledning eller till andra kvinnor, som utbildats af henne. Numera finns det i Westminster, Southwark, Marylebone och andra distrikt hela gator, som "förvaltas" af dessa damer på det ofvan skildrade sättet.

En förmiddags rond med en af dem är en omväxlande promenad. Då hyrorna upptagas för hvarje vecka och alltid samma dag i veckan, förutsättes det att hyresgästen skall vara hemma eller ha lämnat pengarna åt någon pålitlig person. Då hyresinkasseraren kommer, ber man henne stiga in — och detta är en af fördelarna af hennes personliga besök — och som hon är en vän lika mycket som en rättvisans handhafvare, berättar man henne om familjens bekymmer och ber henne om råd. Hon vet till hvilket sjukhus ett krent barn bör sändas för att få läkarehjälp, hon kan föreslå eventuella utsikter till arbete för arbetslösa män; om en gosse just slutat skolan, försöker hon se till att han sättes i god lära och icke tar tillfälliga platser som springpojke eller dylikt; hon sympatiserar med dem i motgången och glädes med dem i lyckliga tider. Men hyresgästerna veta mycket väl, att denna vänlighet icke är efterlåtenhet och att, om reglerna icke efterlevas, deras vän kan vara en sträng domare. Så till exempel få hyresgäster, som störa lugna grannar, icke stanna kvar, om de ej taga varningar i akt, och hyresgäster, som ha inestående hyra att betala, måste också flytta. Ej heller är det tillåtet att hysa för många personer i samma rum. Men det bör framhållas, att det systematiska uppbärandet af hyran, som förekommer svår skuldsättning, gör det möjligt att sätta ned måttstocken för de hyror som begäras i dessa hus, och sålunda kan en familj, som under de gamla förhållandena kanske betalade hög hyra för ett enda rum, nu under de förbättrade villkoren få två rum för samma belopp, som de betalade förut.

Taflan har en annan sida. Medan det blir allt mera viktigt att hemmens skötsel är god, behöfs det dock mera än ordning och rättvisa för att göra lifvet värdt att leva. Man måste söka bringa en smula färg in i det enförmiga grå i arbetsklassens existens. Därför finna vi öfverallt, att miss Hill och hennes vänner uppmuntra kärleken till blommor, till skönhet, till sunda förströelser. I Southwark kan man finna en byggnad, som hon låtit uppföra att användas till konserter och andra samkväm för befolkningen i distriktet. Dess väggar prydas af fresker, som fira hjältedåd i det obemärkta och utförts af kända konstnärer. På sommaren hålles här en blomsterutställning, icke af exotiska eller dyrbara växter utan af anspråkslösa krukväxter, geranier, liljor o. s. v. Hyresgästerna täfla om pris och söka öfverträffa hvarandra i att frambringa vackra blommor.

Där finnes också en öppen planterad plats med murar öfvervuxna af slingerväxter och med många sofor

för mödrarna och en lekplats för barnen — en lugn tillflyktsort midt i allt bullret rundt omkring. Och som London år för år blir mera jäktande och mera öfverfylldt, kan värdet af sådana öppna små planteringar ej skattas för högt.

Octavia Hill arbetade alltid i det tysta. Det var henne motbudande att förkunna sitt verk från hustaken eller ropa ut det på gatorna. Men hennes namn lefver känt och äradt öfverallt där socialt arbete af djup och ansvarsfull natur utövas. Hon har vidgat mångas syn för hvad som genom personligt inflytande kan åstadkommas med det skenbarligen mest otacksamma material, och i Londons fattiga och grå kvarter har hon bidragit till att i vidsträckt mån väcka och bevara känslan för hemlifvets ideal.

Anna Lamberg Bruun.

Kvinnor som Sveriges representanter vid internationell kongress. Regeringen har uppdragit åt skolköksinspektisen vid Stockholms folkskolor Kerstin Hesselgren, föreståndarinnan för Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala Ida Norrby och föreståndarinnan för Högre lärarinneseminariets i Stockholm hushållsskola Ingeborg Walin att såsom ombud för Sverige deltaga i andra internationella kongressen för undervisning i hushållning i Gent 15—19 nästa juni.

Insänd litteratur.

Albert Bonniers förlag. Stockholm: **Familjen Vinge.** En bok om verkstadsgossar och fabriksflickor. Af *Maria Sandel.* — **Renässansen** i bref från diktare, konstnärer, statsmän, lärda och kvinnor. Bearbetade af *Lothar Schmidt.* Öfvers. från tyskan af *Per Lindberg.* — **Goethe-bref.** Under användande af äldre tyska brevsamlingar. Utgifna af *Ernst Potthoff.* Ett decennium. Uppsatser och kritiker i litteratur, konst, teater m. m. III. Teater.

Aktiebolaget Ljus, Stockholm: **Renate Fuchs.** Roman af *Jakob Wasserman.* Bemyndigad öfversättning från tyskan af *Ernst Lundquist.* Andra upplagan.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsarinor i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

Sprid DAGNY!

Arbets för Dagny

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundskretsen Lund med omnejd sammanträdde onsdagen den 7 maj 1913 under ordförandeskap af fröken Hanna Möller. Därvid förekom utom meddelande om tiden för årsmötet ett föredrag om Svensk-amerikaner och hemmasvenskar af fröken H. af Petersens, som under en längre tids vistelse i Amerika studerat förhållandena därstädes. Det intressanta föredraget mottogs med stort bifall.

Två nya lokalföreningar för K. P. R. ha bildats i Limmared och Älfsered efter föredrag af fröken Sofia Svensson, Göteborg.

Karlskoga F. K. P. R. anordnade den 25 april en vårsoré för att skaffa medel till agitation. Aftonens glansnummer var sång af romansångerskan fr. Harriet Weidemann-Ström från Kristiania, som med sin härliga och klara röst känsligt och vackert föredrog svenska och norska sånger. — Dessutom uppträdde madam Anti under stormande munterhet, hvarefter den af fru Carlberg öfversatta rösträttspjäsen uppfördes.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{4}$, och 1:25 för $\frac{1}{8}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men alltid minst 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder alla beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (ej annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Lärrarinna

realstudent med afgangsex. från 2-åriga kursen vid Priv. Högre Lär-Sem. i Sthlm och särdeles goda tjänstebetyg fr. skola och familj önskar plats till höst i hem eller skola, helst Sthlm eller närh. Svar till "28 år", Fittja, p. r.

Undervisningsvan

skolkökslärrarinna önskar leda skolköskurs i sommar. Svar till »Sommarkurs», Nya Tidningskontoret, Drottninggatan 3, Uppsala.

Ung flicka,

som genomgått 8-klassigt läroverk med 1-årig kurs i huslig ekonomi samt 1-årig sjukvårdskurs å lasarett, önskar plats, helst att medfölja på resor el. till badort. — Ref. Konsulinnan Anna Braathen, Baldersg. 12, Stockholm. Tacksam för svar märkt: »Sjukvård», Villa Fredrikro, Sundsvall.

Folkskollärrarinna

med höga seminarie- och tjänstgöringsbetyg önskar vikariat 15 juni—1 september eller någon del af denna tid. Svar till »Ellen S.», p. r., Lund.

Musikalisk flicka

önskar i september eller förr plats att förestå hemmet hos ensam person eller såsom hjälp och sällskap hos äldre familj. Ref. finnas. Svar inom 8 dagar till »Sparsam», Svenska Dagbl. kontor.

Plats att förestå hem

sökes af därtill kompetent dam. Har förut innehaft sådan plats. Goda betyg. Svar tacksamt till »Juni 1913», Sv. Dagbladet, f. v. b.

Elementarbildad, musikalisk, barnkär flicka,

van att handhafva och undervisa barn, samt kunnig i husliga sysslor önskar plats i Juni. Tacksam för svar till »30 år X.», Sv. Dagbladets kontor f. v. b.

Exam. Sjukgymnast

med mångårig praktik i Stockholm samt vid större badort, önskar komma på landtegendom eller medfölja patient på resa. Svar till »Stor praktik», Skottes annonskontor, Odengatan 63.

LEDIGA PLATSER.

Ordinarie

lärrarinnebefattningen

vid Kungsbacka folkskola, litt. B, sökes hos skolrådet inom 60 dagar från den 23 innevarande april. Lön enligt lag. Bostadsförmån: 1 rum och kök amt 160 kr. årligen.

Kungsbacka den 21 april 1913.

V. S. Lundberg.

Skolrådets ordförande.

Ordinarie

lärrarinnebefattningen

vid Boda fasta folkskola invid Sandsjö station sökes inom 60 dagar hos skolrådet i N. Sandsjö, adress Sandsjö. Lön enligt lag.

Fingal Bergqvist.

Skolrådets ordförande.

Ordinarie lärare-lärrarinne-befattningen

vid Södra Össjö nyinrättade fasta folkskola, litt. E (lön enligt lag) sökes senast den 25 juni. Nybyggd skolhus. Ringa barnantal. Platsen tillträdes den 1 januari 1914.

Vikariat

från 1 oktober i år. Adress

Skolrådet.

Åsbo Fagerhult.

Kristianstads län.

Ordinarie

lärrarinnetjänst

vid Hjo landsförsamlings småskola, litt. c, kungöres härmed till ansökan ledig inom 60 dagar efter första kungörandet i Post- och Inrikes tidningar. Lön enligt lag. Bostad och vedbrand. Prof afläggas. Tjänsten tillträdes den 10 augusti 1913.

Skolrådet.

Sjukvikariat

för återstående delen af vårterminen 1913 vid Bengtsfors folkskola, litt. A, sökes genast.

Vikarien skall undervisa i folkskolans första klass såsom biträdande lärare eller lärrarinna. Äfven småskollärrarinna med goda betyg antages.

Bengtsfors, Älfsborgs län, den 28 april 1913.

Skolrådet.

Ordinarie

lärare-(inne)-tjänsten

vid fasta folkskolan (litt. F) i Hasselö, Loftahammars församling, Kalmar län, sökes hos skolrådet före den 15 juni detta år. Lön enligt lag. För fortsättningsskola 150 kr. Slöjdskola.

Skolrådet.

Adress Loftahammar.

På Hugo Gebers förlag har utkommit:

Upp från slafveriet.

En autobiografi af
Booker T. Washington.

Bem. öfvers. af *Cecilia Milow.*
Pris 3 kr.

Föreningen för Svensk Hemslojd

12 Biblioteksgatan 12
Stockholm

Enda försäljare af **äkta allmogearbeten**, såsom

Väfnader, Spetsar Möbler, Järn- &
Folkdräkter Träarbeten
Lergods m. m.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett värdepapper, önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget ävensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning

(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om in-teckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,
48 Klarabergsgatan.

På Albert Bonniers förlag
har i dagarna utkommit
af

MARIA SANDEL

FAMILJEN
VINGE.

En bok om
VERKSTADSGOSSAR
och
FABRIKSLICKOR.

1 kr.

Lugna dej, pojke!

Det går på ett
par minuter

när man har en

**Thusqvarna
Symaskin.**

Förmånliga afbetalningsvillkor.

EMMA von TEÜCHLER

Keram. Atelier.

Torkel Knutsonsgatan 31, I.
Beställningar emottagas på arbe-
ten i brändt ler och majolika.

**GYNNA ALLTID DAGNYS
ANNONSÖRER!**

Modevaror från Paris

Ernst Wallgren.
Brunkebergstorg 9, 1 tr.

Genom mångårig verksamhet i Paris, direkta inköp och små omkostnader kan jag erbjuda de modernaste Damartiklar absolut billigast i Stockholm. Specialité: Plymer.

Wiréns utsökta **PARFYMER**, eleganta damers förtjusning!

Erhålls i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Collan-Oljan,

världens förnämsta läderpreservativ, gör skodonen *absolut vat-
tentäta* och *minst dubbelt varaktiga*. Finnes öfverallt å 0:75
och 1:25 pr flaska.

A.-B. COLLAN-OLJE-FABRIKEN, T. OLSEN, Stockholm.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Folkpensioneringen.

Kongressen i Paris 1913. Af *Elsa G. Nordin.*

Från Serbien och Rumänien. Af *Ellen Wester.*

Ny kvinnoprotest i pensioneringsfrågan.

Från Octavia Hills verksamhetsstält. Af *Anna Lamberg Bruun.*

Ett egendomligt litet rike.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**